

MÀSTER

Intercol·legial i interuniversitari

75 crèdits universitaris ECTS
(European Credit Transfer System)

en MEDICINA NATURISTA
i en
INFERMERIA NATURISTA

EDICIÓ 2010-2012

Màster desenvolupat amb la col·laboració de la **Secció Col·legial de Metges Naturistes** del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (COMB) i la **Comissió de Teràpies Naturals i Complementàries** del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB).

Presentació

Justificació i antecedents de la medicina naturista

El creixent interès dels professionals de la salut pels criteris mèdics no convencionals i la cerca cada vegada més freqüent per part dels pacients de recursos terapèutics naturals fan possible i necessària una formació universitària de màster en medicina naturista que garanteixi una capacitat de qualitat per conèixer i practicar la medicina naturista. En una època en què es tendeix a la medicina integrativa, és a dir, a la fusió dels diversos criteris mèdics vigents actualment, els coneixements i les habilitats que proporcionen el criteri mèdic naturista són fonamentals per prevenir i tractar els problemes de salut prevalents de la nostra societat. D'altra banda, cal potenciar la formació de la població pel que fa a les eines i les actituds preventives i terapèutiques que permetin ocupar-se dels processos banals sense haver de recórrer sistemàticament a les consultes mèdiques. Cal recuperar la cultura de salut de la població, i aquest és un dels treballs fonamentals de la medicina naturista.

En un moment en què hi ha la voluntat de regular la formació i la pràctica de les medicines no convencionals per part de la Generalitat de Catalunya, i en què l'Organització Mèdica Col·legial (OMC) ha consensuat amb els diferents col·legis de metges d'Espanya uns barems que permetin obtenir un diploma d'acreditació per als metges capacitats per exercir l'homeopatia, l'acupuntura i la medicina naturista, el Màster de Medicina Naturista és l'instrument adequat per poder anomenar una persona llicenciada en medicina "metge o metgessa naturista", amb garantia de titulació universitària i el reconeixement dels mateixos col·legis de metges.

Per dur a terme aquest màster disposem de l'experiència de professionals que han coordinat i participat en la primera edició d'aquest Màster (2008-2010) i en cinc edicions anteriors del Postgrau de Medicina Naturista, de 320 hores de durada que va tenir lloc a Les Heures (Universitat de Barcelona - Fundació Bosch i Gimpera) des de l'any 1994 fins al 2004, i que també van ser responsables de l'organització i la coordinació de cinc edicions del curs d'introducció a la medicina naturista de 30 hores de durada per a estudiants de segon cicle de Medicina de la Universitat de Barcelona i que es va desenvolupar a la Facultat de Medicina de l'Hospital Clínic de Barcelona des del 1995 fins al 1999, i una edició per a metges al Centre d'Estudis Col·legials del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (COMB) l'any 2003.

Aquest màster, ja en la seva segona edició, està acreditat per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i per la Universitat de Barcelona (UB), amb 75 crèdits ECTS (European Credit Transfer System).

Justificació i antecedents de la infermeria naturista

Les infermeres constitueixen un grup professional en una posició idònia per oferir recursos naturals a través de les cures infermeres, i s'han caracteritzat pel seu dinamisme i disposició per fer servir els instruments necessaris per millorar la salut de les persones. Conscients que la ciutadania acudeix a aquestes formes d'atenció cada vegada més sovint, i de la necessitat de garantir-ne la qualitat, el col·lectiu infermer ha treballat durant molt temps per al seu desenvolupament en el marc professional i disciplinari propi, per al disseny de propostes formatives coherents, així com per al seu reconeixement.

Una mostra d'això són els resultats de l'enquesta "Actitud, pràctica i ús de les medicines complementàries i alternatives (MCA)", aprovada i finançada per l'Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdica (AATRM) de Catalunya, que reforcen el motiu a favor d'una proposta formativa com la que es planteja. El 73% de tots els col·legis professionals consultats opina positivament sobre la incorporació de les teràpies naturals en el sistema sanitari. Entre aquests, és el col·lectiu infermer el que presenta un percentatge favorable més elevat (87%). També l'actitud favorable cap a aquestes teràpies es fonamenta en el fet que poden ser un complement a l'anomenada medicina convencional, en la qual poden estimular la cura natural de l'organisme i en la qual representen una manera diferent d'entendre la salut. Les raons d'aquesta popularitat són diverses, però la falta de temps que es dedica als usuaris i l'excessiva medicalització del sistema sanitari són els elements centrals.

La necessitat d'una atenció de qualitat mitjançant les teràpies naturals està identificada, l'oferta de cada professió sanitària definida i els professionals disposats a exercir-la.

Iniciativa intercol·legial i interuniversitària

Per tot això, el Centre d'Estudis Col·legials (CEC) del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (COMB) i el Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB) impulsen aquesta iniciativa complementària i coherent amb el procés d'acreditació de sectors professionals no regulats que va iniciar el COMB l'any 2004 a través dels DIACAP (diplomes acreditatius de capacitat).

El CEC ha impulsat des del 2006 diversos programes de màster que pretenen donar coherència al procés acreditador i fomentar les bones pràctiques professionals. Aquesta iniciativa intercol·legial es comparteix també amb les universitats del nostre entorn (UAB i UB) per sumar sinergies, rigor acadèmic i credencials universitàries i professionals.

Objectius

Dotar l'alumnat llicenciat en Medicina i diplomats en Infermeria de la formació necessària per exercir com a professionals de la medicina i la infermeria naturista, i proporcionar als alumnes d'altres carreres universitàries de ciències de la salut els coneixements que els permetin incorporar en les seves respectives competències el criteri naturista. Ampliar el ventall de possibilitats preventives, diagnòstiques i terapèutiques en la pràctica de l'assistència primària. Promoure l'interès per l'estudi i la recerca en medicina i infermeria naturista.

Adreçat a

Llicenciats i llicenciades en Medicina i diplomats i diplomades en Infermeria.

En forma de mòduls independents, adreçat a llicenciats i llicenciades i diplomats i diplomades en Ciències de la Salut: Medicina, Infermeria, Farmàcia, Dietètica i Biologia.

Estructura

El màster consta de 600 hores distribuïdes en cinc blocs. Tots els alumnes de Medicina i Infermeria faran els blocs I i II pertanyents a la part troncal del curs.

El bloc III està dividit en una part específica per a infermeria i en una altra part específica per a medicina.

El bloc IV està format per les pràctiques per a metges i infermeres, que estaran repartides durant el curs.

El bloc V consisteix en un projecte que tots els alumnes hauran de presentar en acabar el màster.

MATÈRIA TRONCAL (matèria comuna per a metges i infermeres)

BLOC I - CONCEPTES GENERALS

MÒDUL 1

PRINCIPIS I FONAMENTS DEL CRITERI NATURISTA

Història i evolució del criteri naturista

1. Models mèdics. Models infermers. Criteris hegemònics i tradicionals.
2. Els diferents criteris mèdics: al·lopatia, homeopatia, medicina tradicional xinesa i medicina naturista.
3. Medicina integral i infermeria holística: una proposta de futur.
4. Definició de medicina/infermeria naturista.
5. Filosofia i història de la medicina/infermeria naturista.
6. Cap a un nou paradigma: física quàntica.

Principis i fonaments del criteri naturista

1. Fisiologia naturista.
2. Teoria general de sistemes.
3. Fonaments del criteri naturista.
4. Salut i malaltia des del criteri naturista.
5. Cronobiologia.
6. Factors de salut.

EVIDÈNCIA: EXPERIÈNCIA I CIÈNCIA

Introducció

Anàlisi de la validesa de les publicacions científiques

Cerca d'informació en bases de dades internacionals.
Cas pràctic

BLOC II - TERÀPIES QUE UTILITZA LA MEDICINA NATURISTA

MÒDUL 2

NUTRICIÓ, DIETOTERÀPIA I COMPLEMENTACIÓ NUTRICIONAL

Nutrició i dietètica

1. Conceptes generals.
2. Bioquímica aplicada: energia i nutrients.
3. Els aliments.
4. Digestió, absorció i metabolisme.
5. Equilibri alimentari.
6. Higiene alimentària i salut pública.
7. Dietes i dejunis terapèutics.
8. Qualitat alimentària.

Dietoteràpia

1. La importància de l'alimentació en la salut.
2. Diferents punts de vista dietètics.
3. Dietoteràpia personalitzada.

Complementació dietètica

1. Generalitats.
2. Complementos dietètics.
3. Diferències entre els diferents complementos dietètics.
4. Optimització de la ingesta de complementos dietètics.
5. Protocols de complementació nutricional.
6. Legislació sobre complementos dietètics.

MÒDUL 3

FITOTERÀPIA

Fonaments de la fitoteràpia

1. Conceptes generals: definició de la fitoteràpia. Etnofarmacologia. Estadístiques de consum.

2. Nocions bàsiques: concepte de planta medicinal, droga vegetal, marcador. Principals diferències entre un fàrmac de síntesi i un preparat de plantes medicinals. Concepte de fitofàrmac i estandardització. Principals formes galèniques i càlcul de dosis. Qualitat, seguretat i eficàcia en fitoteràpia.
3. Farmacognòsia. Principals principis actius. Toxicitat de les plantes medicinals.
4. Fitoteràpia basada en l'evidència. Fonts d'informació.
5. Història i antropologia de la fitoteràpia.

Fitoteràpia clínica

1. Plantes emprades per al sistema nerviós.
2. Plantes emprades per al sistema respiratori i ORL/immunitari. Oftalmologia.
3. Plantes emprades per al sistema cardiovascular/circulatori.
4. Plantes emprades per al sistema urinari/ginecològic.
5. Plantes emprades per a trastorns metabòlics.
6. Plantes emprades en oncologia.
7. Plantes emprades per al sistema digestiu/hepatobiliar.
8. Plantes emprades en dermatologia.
9. Plantes emprades per al sistema locomotor.
10. Plantes emprades en l'embaràs, la lactància, pediatria i geriatria.

Fitoteràpia pràctica

1. Sortida al camp per reconèixer les principals plantes medicinals que tenim a l'abast.
2. Taller de preparats amb plantes medicinals. Nomenclatura botànica.
3. Fitoteràpia assistencial. Efectes secundaris. Interacció amb fàrmacs de síntesi.
4. Legislació vigent.

MÒDUL 4

ESTÍMULS NATURALS

Hidroteràpia

Aigües mineromedicinals i termalisme

Geoteràpia

Helioteràpia

Eoloteràpia

Climatoteràpia i talassoteràpia

Exercici físic i respiratori

Pràctiques d'hidroteràpia i de tècniques naturistes per aplicar a casa

MÒDUL 5

TERÀPIA HUMORAL

SALUT MENTAL. CONEIXEMENT PSICOEMOCIONAL DEL PACIENT

Relacions ment-cos: bases neurofisiològiques

1. Psiconeurobiologia de l'emoció.
2. Psiconeuroimmunologia.

Pacient, professionals de la salut i psiquisme: relació i aspectes diagnòstics

1. La relació infermera/metge/pacient.
2. El concepte de salut holística.
3. L'entrevista d'acollida: empatia i anàlisi de la demanda.
4. La demanda simptomàtica: el símptoma i el seu significat.
5. Les somatitzacions.
6. Identificació de les causes del símptoma psicològic: causes estables (la personalitat) i causes situacionals (les crisis).

La relació terapèutica i les teràpies psicològiques

1. El poder terapèutic de les crisis.
2. El metge com a receptor i iniciador de l'abordatge terapèutic.
3. La relació d'ajuda.
4. Les teràpies psicològiques: bases comunes.
5. La psicoteràpia: concepte, abordatges, escoles i derivació.
6. La integració de les psicoteràpies.

MÓDULO 6**CONEXIMENTS INTRODUCTORIS D'ALTRES TERÀPIES O TÈCNiques****Coneixement de tècniques manuals**

1. Teràpies de zones reflexes.
2. Cinesiologia.
3. Drenatge limfàtic.
4. Osteopatia.
5. Quiromassatge.
6. Quiropràctica.

Coneixement de tècniques del moviment

1. Tècnica d'Alexander.
2. Reeducació postural global (RPG).
3. Mètode Pilates.

Coneixement de tècniques psicofísicoemocionals

1. Flors de Bach.
2. Sofrologia.
3. Visualització.
4. Meditació.
5. Tacte terapèutic.

Coneixement d'altres criteris amb teràpies naturals

1. Medicina ayurvèdica.
2. Medicina tradicional xinesa.
3. Homeopatia.
4. Medicina antroposòfica.
5. Homeospagíria

Coneixement de teràpies biològiques

1. Teràpia neural.
2. Homotoxicologia.

MATÈRIA ESPECÍFICA D'INFERMERIA NATURISTA**BLOC III - CONEXIMENT INFERMER DE DIFERENTS TERÀPIES (matèria només per a infermeres)****MÓDUL 7 INFERMERIA****EL NATURISME DES DE EL TENIR CURA**

Instrument complementari de les cures infermeres.
Coneixement de les propostes teòriques infermeres:
l'ètica de les cures. De Nightingale a Watson.

MÓDUL 8 INFERMERIA**INVESTIGACIÓ EN INFERMERIA****MÓDUL 9 INFERMERIA****APROFUNDIMENT EN ALTRES TERÀPIES****Reflexologia podal**

1. Història i escoles de la reflexologia podal.
2. Principals tècniques reflexològiques.
3. Aplicació de la reflexologia en diferents situacions de salut.

Drenatge limfàtic

1. Història del drenatge segons el mètode Vodder.
2. Principals manipulacions del drenatge.
3. Aplicació del drenatge en diferents situacions de salut.

Tècnica metamòrfica

1. Coneixement teòric i aplicació en diferents situacions de salut.

Quiromassatge

1. Història del massatge.
2. Principals manipulacions del massatge.
3. Aplicació del massatge relaxant a diverses parts del cos (extremitats, esquena, cara...).

Tacte terapèutic

1. Coneixement teòric i aplicació en diferents situacions de salut.

Teràpia floral

1. Introducció a les diferents teràpies florals.
2. Flors de Bach, Califòrnia. Austràlia.
3. Preparació de les diferents essències florals.

Relaxació, meditació i visualització

1. Coneixement de les diferents formes de relaxació, meditació i visualització.

Teràpies d'autocura

1. Utilització de diferents mitjans i activitats per a l'autocura de les infermeres.

MATÈRIA ESPECÍFICA DE MEDICINA NATURISTA**BLOC III - PREVENCIÓ I MATÈRIA MÈDICA (matèria només per a metges)****MÓDUL 7 MEDICINA****EDUCACIÓ PER A LA SALUT DES DEL CRITERI NATURISTA**

Introducció a l'educació per a la salut des del criteri naturista

Metodologia en educació per a la salut des del criteri naturista

1. Anàlisi del material educatiu i disseny d'estratègies educatives.
2. Elaboració de programes de correcció d'hàbits des del criteri naturista.
3. Educació per a la salut en les diferents etapes de la vida: naixement, infantesa, adolescència, embaràs, menopausa, envelliment i mort.

Educació sanitària i criteri naturista

MÓDUL 8 MEDICINA**PROVES DIAGNÒSTIQUES. AVALUACIÓ I OBSERVACIÓ****Estudi del terreny**

1. Definició de terreny.
2. Tipus constitucionals clàssics.
3. Classificació del terreny segons els diferents nivells estructurals de l'ésser humà. Diàtesis homeopàtiques i de la medicina funcional.
4. Test oligoenergètic.

Iridologia

1. Introducció a la iridologia.
2. Iridologia clàssica.
3. Esclerologia.

Kinesiologia

1. Test muscular.
2. Protocol de valoració.
3. Temes generals.
4. Test dels òrgans i les glàndules.

Altres tècniques d'avaluació

1. Valoració per reflexologia.
2. Valoració per l'auriculoteràpia de Nogier.
3. Valoració per biomesuraments.

Anàlisi especial**MÓDUL 9 MEDICINA****LA CONSULTA I LA HISTÒRIA CLÍNICA**

Descripció i material necessari a la consulta d'un professional de criteri naturista.

Dades que ha de contenir la història clínica del pacient.
Valoració de la necessitat de fer proves complementàries.
Determinació de les prioritats d'atenció i derivació.

MÒDUL 10 MEDICINA

PLA TERAPÈUTIC DEL CRITERI NATURISTA

Valoració i enfocament del pla terapèutic segons les possibilitats terapèutiques de millora, vinculades al tipus de trastorn (agut, crònic, terminal).

Factors que afecten les preferències i l'ordre del pla terapèutic. Relacionar les alteracions de la salut amb les seves causes (hàbits, emocions...) i seleccionar els recursos terapèutics i els consells més adequats.

1. Alteracions de la salut que s'expressen a través de canvis metabòlics i sistema endocrí: obesitat, sobrepès, dislipèmies, diabetis, gota, síndrome metabòlic...
2. Alteracions de la salut que s'expressen a través de l'aparell cardiorcirculatori: hipertensió, insuficiència circulatoria perifèrica, algunes cardiopaties, arteriosclerosi...
3. Alteracions de la salut que s'expressen a través de l'aparell digestiu: esofagitis, gastritis, gastroenteritis, úlcus gastroduodenal, estrenyiment, còlon irritable, síndrome gastrocardíaca, diverticulosi, malaltia inflamatòria intestinal, hepatitis agudes i cròniques, insuficiència hepàtica, litiasi biliar, colediscinèsies...
4. Alteracions de la salut que s'expressen a través de l'aparell genitourinari: insuficiència renal, litiasi renal, cistitis agudes i de repetició, adenoma prostàtic, trastorns del cicle menstrual i de la menopausa, fertilitat...
5. Alteracions de la salut que s'expressen a través de l'aparell locomotor: artritis, artrosi, malalties reumàtiques, àlgies musculoesquelètiques, osteoporosi...
6. Alteracions de la salut que s'expressen a través de l'aparell respiratori i auditiu: refredats de repetició, bronquitis agudes i cròniques, amigdalitis agudes i de repetició, al·lèrgies respiratòries, asma...
7. Alteracions de la salut que s'expressen a través del sistema immunitari: al·lèrgies, immunosuppressions, malalties autoimmunes...

8. Alteracions de la salut que s'expressen a través del sistema nerviós i òptic: ansietat, depressió (lleu i moderada), estrès, insomni, migranyes, cefalea tensional...
9. Alteracions de la salut que s'expressen a través de la pell: al·lèrgies dermatològiques, acné juvenil, furunculosi de repetició, psoriasi...
10. Alteracions de la salut que s'expressen a través de la sang i els òrgans hematopoètics: anèmies...
11. Alteracions de la salut que s'expressen a través de processos oncològics.
12. Urgències.
13. Alteració de la salut en la infància.
14. Alteració de la salut a la vellesa.
15. Tractament de patologies emergents: geopaties, hipersensibilitat, mediambiental, síndrome químic, fibromialgia i síndrome de fatiga crònica.
16. Tractament de les addiccions.
17. Retirada de medicació en pacients polimedicats.

Estudi i resolució de diferents casos clínics

BLOC IV - PRÀCTIQUES (metges i infermeres)

Les pràctiques estaran incorporades dins dels temes del programa. Les pràctiques també inclouen la sortida d'herborització i les pràctiques de cuina que es faran dins de la part troncal.

BLOC V - PROJECTE (metges i infermeres)

Treball obligatori en el qual l'alumne ha de fer una recerca sobre algun dels temes tractats al màster i que haurà de triar amb la supervisió del tutor, durant el primer any del màster. S'haurà de presentar al final del curs, acompanyat d'una exposició oral davant dels altres alumnes.

MÒDULS OBERTS I INDEPENDENTS:

Adreçats a diplomats i llicenciats universitaris en Ciències de la Salut.

Mòdul 1: Principis i fonaments del criteri naturista (24h). **Mòdul 2:** Fitoteràpia (48h). **Mòdul 3:** Nutrició, dietoteràpia i complementació nutricional (72h). **Mòdul 4:** Estímul natural, geoteràpia, talassoteràpia, exercici físic i respiratori, pràctiques d'hidroteràpia i de tècniques naturistes per aplicar a casa (24h). **Mòdul 5:** Salut mental. Coneixement psicoemocional del pacient (24h).

Activitats acreditades pel SEAFORMEC (Sistema Español de Acreditación de la Formación Médica Continuada) i la Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud (Mòduls)

Equip docent

• Director docent de medicina naturista

Pere Ródenas López

Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Curs de perfeccionament en teràpia Kneipp a Bad Wörishofen, Alemanya. Formació professional de postgrau en medicina naturista a la Clínica Naturista Ellen White de Xile. Màster en medicina naturista per la Fundació Bosch i Gimpera de la Universitat de Barcelona (UB). President de la Secció Col·legial de Metges Naturistes del COMB.

• Directora docent d'infermeria naturista

Mercè Arqué Blanco

Diplomada en Infermera. Llicenciada en Humanitats. Professora titular de l'Escola d'Infermeria de la UB. Titulada en quiromassatge, reflexologia podal i drenatge limfàtic. Directora del Postgrau sobre instruments complementaris de les cures infermeres. Professora de cures complementàries d'infermeria a l'Escola d'Infermeria de la UB. Responsable d'assignatures de lliure elecció (pràctiques complementàries) del Campus de Bellvitge. Component del grup de teràpies naturals i complementàries del COIB.

• Coordinació acadèmica interuniversitària

Miquel Vilardell Tarrés

Catedràtic en Medicina. UAB. Hospital de la Vall d'Hebron. Cap de Servei de Medicina Interna. UAB

Mercè Arqué Blanco

Diplomada en Infermera. Llicenciada en Humanitats. Professora titular de l'Escola d'Infermeria de la UB.

• Professorat

Metges de la Secció Col·legial de Metges Naturistes del COMB. Infermeres del COIB. Professors de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i de la Universitat de Barcelona (UB).

Anna Alesón Cabrero. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Secretària de la Secció Col·legial de Metges Naturistes del COMB.

Josep Allué Creus. Doctor en Farmàcia. Professor de fisiologia vegetal de la Facultat de Ciències de la UAB.

Sara Alonso Gómez. Llicenciada en Psicologia i Pedagogia.

Josep Gabriel Andrés Ortuno. Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Metge naturista

Sussanna Arjalaguer Vinagre. Llicenciada en Biologia. Dietista.

Mª José Alonso Osorio. Llicenciada en Farmàcia. Diplomada en Fitoteràpia per la Universitat de Montpel·lier. Vocal de Plantes Medicinals del Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona.

Mercè Arqué Blanco. Diplomada en Infermeria. Component del Grup de Teràpies Naturals i Complementàries del COIB.

Luis Ignacio Bachiller Rodríguez. Llicenciat en Medicina. Especialista en Medicina Naturista. President de la Societat Asturiana de Fitoteràpia.

Gemma Baulies Romero. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Especialista en pediatria i les seves àrees específiques. Codirectora i professora de cursos de fitoteràpia del COIB i de l'Institut Català de la Salut (ICS).

Montserrat Bayego Salvador. Diplomada en Infermeria. Antropòloga. Experta en teràpia floral del Dr. Bach, reflexoteràpia i massatges. Professora de cursos de teràpia floral del Dr. Bach del COIB.

Josep Lluís Berdonces Serra. Doctor en Medicina. Diplomant en fitoteràpia i hidrologia. Màster en medicina naturista

Salvador Cañigueral Folcarà. Doctor en Farmàcia. Professor de farmacologia i farmacognòsia de la Facultat de Farmàcia de la UB.

Natalia Caycedo Desprez. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Diplomada en psiquiatria neuropsicologia i neurofisiologia. Màster en sofrologia caycediana. Institut de Sofrologia Caycediana.

August Corominas Vilardell. Catedràtic de Fisiologia de la UAB. Cap de Servei de Bioquímica de l'Hospital Germans Trias i Pujol. UAB.

Olga Cuevas Fernández. Llicenciada en Bioquímica. Dietista. Directora de la IFPS Roger de Llúria.

Pilar Delgado Hito. Infermera màitris en ciències infermières per la Universitat de Montreal, Canadà. Professora associada de l'Escola d'Infermeria de la UB. Responsable de l'Àrea de Recerca del COIB.

Antonio Díez Noguera. Doctor en Farmàcia. Degà de la Facultat de Farmàcia de la UB.

Geneviève Fabre. Diplomada en Infermeria. Professora de drenatge limfàtic i reflexologia podal. Professora col·laboradora en les activitats de lliure elecció de l'Escola d'Infermeria de la UB.

M. Victoria García Aparicio. Diplomada en Infermeria. Formació en reflexologia podal i diafroteràpia. Coordinadora de cursos del COIB de teràpies naturals. Professora de diafroteràpia a la Universitat de Valladolid.

Enric García Gomila. Diplomant en Infermeria; quiromassatgista i reflexòleg podal. Professor de quiromassatge a l'Escola d'Infermeria de la UB. Professor de reflexologia a l'Associació d'Infermeres de l'Hospital de Sant Pau. Professor de quiromassatge en cursos de l'ICS.

Montserrat González Palomares. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Metgessa naturista. Diplomada en acupuntura i homeopatia. Vicepresidenta de la Secció Col·legial de Metges Naturistes del COMB.

Joana Guardiola Pastor. Diplomada en Infermeria. Reflexòloga i professora de cursos de reflexologia del COIB.

Joan Guxens Ràfols. Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Especialista en medicina natural i kinesiologia holística. President i fundador de l'Associació de Kinesiologia Holística Internacional Professional (KHAIP). Director de l'Institut Guxens d'Estudis i Recerca en Medicina Natural (IGEM).

Rosa Junyent Gasulla. Llicenciada en Medicina. Especialista en Medicina Naturista i Kinesiologia Holística.

Julia López Ruiz. Diplomada en Infermeria. Professora de l'Escola d'Infermeria de la UB. Reflexòloga podal. Directora del Postgrau sobre instruments complementaris de les cures infermeres. Professora d'assignatures optatives relacionades amb les cures complementàries d'infermeria a l'Escola d'Infermeria de la UB.

Juan Martínez Guijarro. Doctor de Biologia.

M. Carmen Martínez Tomás. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Infermera. Professora titular de l'Escola d'Infermeria de la UB. Diplomada en teràpia floral, mètode del Dr. Edward Bach. Diplomada en homeopatia per l'Association pour l'Enseignement Post-universitaire de l'Homéopathie de Ginebra. Professora d'assignatures optatives de teràpies naturals de l'Escola d'Infermeria de la UB.

Concepción Navarro Moll. Doctora en farmàcia. Professora de Farmacologia de la Universitat de Granada.

Inmaculada Nogués Orpi. Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Especialista en medicina de família. Màster en medicina naturista per la Fundació Bosch i Gimpera de la UB (autora del llibre De lo físico a lo sutil).

Amèlia Pérez Fernández. Diplomada en Infermeria. Reflexòloga. Fisioterapeuta i professora de cursos de reflexologia del COIB.

Javier Pique Alejaldre. Enginyer agrònom.

Octavi Piulats Riu. Doctor en Filosofia. Professor de la Facultat de Filosofia de la UB.

Ignacio Preciado Iglesias. Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Curs de postgrau en teràpia cognitiva social. Psicoterapeuta.

Lydia Riba Bellera. Diplomada en Infermeria. Experta en teràpies complementàries: tacte terapèutic.

Ester Risco Rodríguez. Llicenciada i doctora en Farmàcia per la UB. Professora de la Unitat de Farmacologia i Farmacognòsia de la Facultat de Farmàcia de la UB.

Pere Ródenas López. Llicenciat en Medicina i Cirurgia. President de la Secció Col·legial de Metges Naturistes del COMB.

Núria Rosell i Reig. Diplomada en Infermeria. Llicenciada en Ciències de la Informació i la Comunicació de la UAB. Màster en bioètica i dret per la UB. Especialista en salut mental. Professora de ioga acreditada per l'AIKY. Professora col·laboradora de l'Escola Universitària d'Infermeria de la UB. Component del Grup de Teràpies Naturals i Complementàries del COIB.

Silvia Safont Estruch. Llicenciada en Biologia. Especialista en Medicina Naturista. Directora de l'Escola de Massatge Manual (EMM).

Jordi Sagrera Ferrandiz. Llicenciat en Medicina. Especialista en Medicina Naturista. Director de l'Escola de Massatge Manual (EMM).

Laura Sampietro Colom. Doctora en Medicina i màster en Ciències de la Salut Pública.

Anna Sanés Espert. Diplomada en Infermeria. Llevadora. Màster en Medicina Naturista.

Pablo Saz Peiró. Doctor en Medicina. Metge Hidròleg. Director del Postgrau en Medicina Naturista de la Universitat de Saragossa.

Josep Torrent Farnell. Llicenciat en Medicina i Farmàcia. Diplomant en educació sanitària. Especialista en medicina interna i en farmacologia clínica. Doctor en Medicina. Professor titular del Departament de Farmacologia Clínica i Terapèutica de la UAB.

Rosa Maria Torres. Diplomada en Infermeria. Màster en fitoteràpia per la UB. Codirectora i professora de cursos de fitoteràpia del COIB i de l'ICS.

M. Carmen Torres Gómez. Llicenciada en Biologia.

Xavier Uriarte Llorente. Metge naturista, especialista en rehabilitació.

Bernat Vanaclocha Vanaclocha. Llicenciat en Medicina. Especialista en Medicina Naturista. Director del Vademecum de fitoteràpia i de la Revista de Fitoteràpia.

Miquel Vilardell Tarrés. Catedràtic en Medicina. UAB. Hospital de la Vall d'Hebron. Cap de Servei de Medicina Interna. UAB.

Manuel Villegas Besora. Llicenciat en Psicologia. Professor de psicologia bàsica de la UB.

David Vinyes Casajuana. Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Màster en antropologia de la medicina de la Universitat Rovira i Virgili. Metge naturista especialitzat en teràpia neural. Director de l'Institut de Teràpia Neural.

EQUIP ORGANITZADOR

- **Direcció editorial i logística**
  - Alex Ramos.** Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Especialista en medicina preventiva i salut pública. Màster en formació de formadors. Director del Centre d'Estudis Col·legials. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.
  - Núria Cuxart.** Diplomada en Infermeria. Vicepresidenta del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB). Directora de Programes del COIB.
- **Coordinació administrativa i comunicació**
  - Cecilia Juandó.** Diplomada en Relacions Públiques i Comunicació. Coordinadora administrativa i de formació presencial. Centre d'Estudis Col·legials. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.
  - Tonyi Barroso.** Llicenciada en Pedagogia. Tècnic de formació. Centre d'Estudis Col·legials. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.
  - Gemma Bruna.** Llicenciada en Ciències de la Comunicació, especialitat de Periodisme. Cap de l'Àrea de Comunicació del COIB.
  - Julia Sabathil.** Llicenciada en Política Internacional i Comunicació. Tècnic de formació. Centre d'Estudis Col·legials. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.

Avaluació i acreditació

Per obtenir la titulació es farà una avaluació continua dels coneixements adquirits de tipus test, s'exigirà el lliurament del projecte i l'assistència mínima al 80% de les classes. Enquesta preformació i postformació de valoració dels alumnes.

Crèdits universitaris UAB/UB: 75 crèdits ECTS

Calendari

El màster es durà a terme en dos anys, a partir de 15 d'octubre de 2010 fins 27 d'octubre 2012, habitualment un cap de setmana cada dos setmanes (divendres i dissabte).
Divendres: de 16 a 20:30h
Dissabtes: de 9 a 13:30 i de 15:00h a 19:30h

Per formalitzar la matrícula cal presentar:
fotocòpia del DNI, 2 fotografies mida carnet
i 1 fotocòpia compulsada del títol de medicina o infermeria.

Matrícula*

• Abans del 30 juliol 2010:

Persones col·legiades del COMB: 4.545 €

Persones col·legiades del COIB: 4.135 €

Altres: 5.252 €

Places limitades per riguros ordre d'inscripció

• Després del 30 juliol 2010:

Persones col·legiades del COMB i del COIB: 5.000 €

Altres: 5.777 €

(Per pagament fraccionat i matrícula de mòduls independents, consulteu el CEC)

* (No inclou les taxes universitàries d'expedició del títol)

Finançament

Per a metges: El Col·legi Oficial de Metges de Barcelona a través de Med1, Serveis Financers, entitat de la institució col·legial i distribuïdora de serveis i productes BBVA, disposa de serveis bancaris per al finançament del màster en condicions avantatjoses. Per a més informació: Sra. Davinia García (tel.: 93 567 88 88; a/e: dgarcia@med.es).

Per a infermeres: El Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, mitjançant el conveni de col·laboració que té establert amb el Banc Sabadell, disposa de serveis bancaris de finançament del màster en condicions especials. Per a més informació, poseu-vos en contacte a través del telèfon 902 24 01 02.

Butlleta d'inscripció

C01.04

Cognoms: _____ Nom: _____

Data de naixement: _____ Núm. de col·legiat/da: _____ Col·legi: _____ NIF: _____

Adreça (carrer, núm., pis): _____

Població: _____ CP: _____

Telèfon/s: _____ Fax: _____ Adreça electrònica: _____

Titulació: _____ Any de llicenciatura: _____

Especialitat: _____ Centre de treball: _____

Màster en medicina naturista i en infermeria naturista (2 itineraris)

Mòdul/s. Especifiqueu-los: _____ Preu:

Màster complet Preu:

_____ Preu:

Com ha conegut aquesta activitat formativa? _____

Modalitat de pagament

Ingrés al compte corrent núm. 2100-1366-13-0200023528 (la Caixa)

Xec bancari a nom del COMB

MÀSTER intercol·legial i interuniversitari (2 itineraris) en MEDICINA NATURISTA i en INFERMERIA NATURISTA EDICIÓ 2010-2012

INFORMACIÓ I MATRÍCULES

CEC. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
Passeig de la Bonanova, 47. 08017 Barcelona

Tel. 93 567 88 88 • Fax 93 567 88 59 • e-mail: cecfmc@comb.cat • <http://cec.comb.es>

INFORMACIÓ

Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
C/ Pujades, 350. 08019 Barcelona

Tel. 900 705 705 • <http://www.coib.cat>

Amb el copatrocini d'aquest fulletó:

Nature's Plus®
The Energy Supplements®

Distribuidor: NATUR IMPORT S.L.